

STOHAB
2016-05-23

Till Stockholms Hamn AB:s styrelse

Tertialbokslut 1 jämte prognos 1 2016

I gällande arbetsordning finns bland annat regler för hur den ekonomiska rapporteringen skall ske. Med anledning av detta överlämnas härmed tertialbokslut 1 jämte prognos för helåret 2016 för koncernen Stockholms Hamnar och moderbolaget Stockholms Hamn AB.

Förslag

Med hänvisning till vad som ovan anförts föreslås att styrelsen beslutar

att godkänna föreliggande förslag till tertialbokslut 1 jämte prognos 1 för 2016 samt att överlämna den till moderbolaget Stockholms Stadshus AB.

Stockholm den 13 maj 2016

Johan Castwall

Mats Lundin

Tertialrapport Stockholms Hamnar

1 januari – 30 april 2016

I tertialrapporten redovisas Stockholms Hamn AB med dotterbolaget Kapellskärs Hamn AB.

- Det totala antalet passagerare förväntas under helåret 2016 hamna på 11,6 miljoner passagerare. Av dessa är 861 000 kryssningsresenärer.
- Under året beräknas den hanterade godsvolymen öka med tre procent jämfört med 2015.
- Inom fastighetssegmentet fortsätter intäkterna att öka, för 2016 är ökningen fyra Mkr. Vakansgraden vid årets slut ligger på två procent.
- Investeringsutgifterna för helåret beräknas till 1 120 Mkr.

Stockholms Hamnar i sammandrag

Koncernen	2016	2015	2015
	jan-apr	jan-apr	jan-dec
Omsättning, Mkr	220	209	728
Resultat efter finansiella poster, Mkr	28	13	105
Vinstmarginal, %	13	6	14
Investeringar brutto, Mkr	307	258	722
Soliditet, %	22	24	20
Genomsnittligt antal årsarbetare	156	147	155

Marknaden

Marknadsutveckling

Under första kvartalet 2016 var tillväxten i USA lägre än väntat och osäkerheten i världsekonomin har under de senaste månaderna ökat. Som en följd till den ökade osäkerheten skrev IMF nyligen ner den globala tillväxten för 2016.

Exempel på bidragande orsaker till den ökade osäkerheten är, centralbankernas ekonomiska stimulanspaket, omställningen i Kinas ekonomi från extremt exportberoende till konsumtionsdriven, BRIC ländernas svaga ekonomiska tillväxt, terroristhot, flyktingströmmar, den politiska/ekonomiska konflikten i Ryssland, oljeprisutvecklingen och osäkerhet kring Storbritanniens fortsatta medlemskap i EU.

Positiva inslag i omvärldsbilden är att Tyskland med sin ekonomis storlek, som är så avgörande för Europas, är fortsatt stark.

I närområdet kan vi glädjas åt en fortsatt stark svensk ekonomi där tillväxten enligt Konjunkturinstitutet väntas ligga på lite under fyra procent 2016. Vår största marknad Finland är tyvärr fortsatt svag med endast marginell tillväxt 2016. Rysk ekonomi är fortsatt svag som en följd av det låga oljepriset och handelskonflikt. Tillväxten i Polen är fortsatt stark, men hotas av ökad osäkerhet bland investerare som en följd av den nya regeringens ändrade politik. Estland och Lettland visar en fortsatt stark tillväxt.

Passagerartrafik på färjorna

Totalt reste 2 157 000 passagerare via våra tre hamnar första kvartalet 2016, vilket är en ökning med nästan fem procent jämfört med samma period föregående år.

Det ovanligt kraftigt ökade antalet passagerare första kvartalet är till stor del en effekt av att påsken var tidig 2016 och påverkade passagerarsiffrorna positivt i mars. Vi förväntar oss en ”normalisering” av de ackumulerade volymerna under kommande månader.

Stockholm

Antalet färjepassagerare i Stockholm uppgick de fyra första månaderna 2016 till 1 806 000. Det är en ökning med tre procent jämfört med samma period föregående år. Notera den tidiga påsken som påverkade passagerarvolymerna positivt jämfört med föregående år.

Kapellskär

Antalet färjepassagerare i Kapellskär uppgick första kvartalet 2016 till 142 000. Det är en ökning med tio procent jämfört med samma period föregående år. Det är främst passagerarvolymerna på Viking Line till Mariehamn som ökat under perioden.

Nynäshamn

Antalet färjepassagerare i Nynäshamn uppgick kvartal ett 2016 till 209 000. Det är en ökning med 16 procent jämfört med samma period föregående år. De stora passagerarvolymerna är dock koncentrerade till Destination Gotland och sommarens semesterperiod.

Vid en samlad bedömning av prognosen pekar den på i princip oförändrad volym jämfört med helåret 2015. Det är nästan en halv procent över budgeten för perioden.

Internationella kryssningar

Bokningsläget visar en minskning till 237 anlop 2016 mot 2015 års 247 anlop för koncernen. Antalet turnarounds ökar 2016 till 57 anlop jämfört med 53 anlop förra året. Kryssnings säsongen startade den 3 maj med fartyget MSC Musica och avslutas den 13 oktober med fartyget Aidamar.

Den totala passagerarvolymen väntas uppgå till 861 000. Det är en förväntad minskning med 70 000 jämfört med utfallet 2015 och med budget 2016. Östersjöregionen har fått flera sena avbokningar, då några rederier har valt andra regioner i världen.

Med detta som bakgrund lägger vi en prognos som är nästan åtta procent lägre än utfallet 2015 och budgeten.

Godstrafik på färjorna

Totalt omsattes 1 559 000 ton gods i de tre hamnarna under första kvartalet 2016. Det är en ökning med drygt två procent jämfört med samma period föregående år. Ökning kan tillskrivas en fortsatt stark svensk konjunktur och en god volymtillväxt i trafiken mellan Sverige och Lettland samt Sverige och Polen.

Stockholm

Under första kvartalet omsattes 613 000 ton gods i Stockholm, vilket är en minskning med drygt åtta procent jämfört med samma period föregående år. Detta förklaras med att Viking Line har haft färre anlop som en följd av ett antal dockningar. Detta har inneburit att en del volymer under första kvartalet istället för att skeppas via Stockholm skeppats via Kapellskär. Vi ser dock vid den här typen av volymförflyttningar mellan hamnarna att volymerna fortfarande skeppas via någon av Stockholms Hamnars hamnar. Den ryska trafiken fortsätter att tappa volymer. St Peter Line har minskat sina volymer med åtta procent under perioden jämfört med budgeten.

Prognosen för 2016 är nästan två procent lägre än både utfall 2015 och budget.

Kapellskär

Under första kvartalet 2016 omsattes 595 000 ton gods i Kapellskär, vilket är en ökning med nästan sex procent jämfört med samma period föregående år. Volymökningen består huvudsakligen i en förflyttning av volymer från Stockholm till Finnlink, som en följd av Viking Lines dockningar under första kvartalet.

Totala bedömningen är en prognos som ligger knappt två procent högre än utfallet 2015 och oförändrat jämfört med budget 2016.

Nynäshamn

Under första kvartalet 2016 omsattes 351 000 ton gods i Nynäshamn, vilket är en ökning med 19,5 procent jämfört med samma period föregående år. Den kraftiga volymtillväxten i Nynäshamn förklaras av att Stena Line ökar sina marknadsandelar samt att Polferries ökat sin kapacitet genom att rederiet satt in ett större fartyg.

För helåret prognostiseras en ökning på knappt sex procent mer än utfallet 2015 och två procent högre än budgeten 2016.

Containertrafik

Första kvartalet omsattes 13 284 Teus, vilket är en ökning med fem procent jämfört med samma period föregående år.

De ökande volymerna är drivna av det så expansiva Stockholm samt ett ökat intresse bland oceanrederierna att ta containers vattenvägen till Stockholm, istället för att lossa långt ifrån slutkonsumenten i Stockholm med långa landtransporter som följd.

Oceanrederierna brottas med mycket låga frakter och överkapacitet i marknaden. Följden av detta är att rederierna söker skalfördelar genom samgående och större fartyg. Det är en stor utmaning för världens hamnar att hinna öka sin kapacitet i takt med de allt större fartygen.

Antalet anlop har på senare tid ökat. Detta genom att CMA-CGM i april började anlöpa till CTF med eget tonnage istället för som tidigare skeppat sina containers med Team Lines samt att Transatlantic Container AB började anlöpa CTF i januari 2016.

Prognosen 2016 för containergodset är på samma nivå som budget och två procent högre än utfallet 2015.

Bulkprodukter

Första kvartalet omsattes 485 000 ton vilket är en ökning med två procent jämfört med föregående år.

Bulkvolymerna kommer in oregelbundet under året vilket gör att det är svårt att göra kvartalsvisa jämförelser mot föregående år. Vi prognostiserar oförändrade volymer jämfört med budget, undantaget ett lägre intag av kol. Prognosen för bulkgodset är sju procent lägre än budget men nio procent högre än utfallet 2015.

Fastigheter

Marknadsutveckling Fastigheter

Hyrorna stiger på bred front i hela Stockholm vilket syns på nästan alla delmarknader. Det gäller även i den yttre kransen av innerstaden där största delen av beståndet finns i Frihamnen och Värtahamnen. Anledningen till den positiva utvecklingen är en stark konjunktur med ökad efterfrågan på kontorslokaler. Arbetsmarknaden var under 2015 dock något svagare än förväntat. Första kvartalet 2016 indikerade dessutom sänkt sysselsättning på kontorssidan. Denna negativa utveckling går i motsatt riktning till den bild

som alla bedömare tidigare har förutspått. Prognosen för de kommande två åren är trots dessa oroväckande siffror tills vidare att vakanserna kommer fortsätta sjunka och hyrorna fortsätta att stiga.

Vakanser

Vakansgraden är förnärvarande cirka två procent och bedöms ligga på den nivån under året.

Hysesintäkter

Arbetet med att gå igenom befintliga avtal för att justera hyrorna fortsätter. Nytecknade avtal i Magasin 6 och uthyrningen av Gamla tullhuset på Blasieholmen är två faktorer som påverkar prognosen positivt. När Värtaterminalen öppnar under året kommer även den inbringa intäkter som är högre än vad vi räknade med i budgeten.

Arrenden

Arrendeavtal har tecknats på högre nivåer samt nya har tillkommit i Värta/Frihamnen. Detta ökar intäkterna för arrendena med sex procent jämfört med budget.

Nynäshamn och Kapellskär

I Nynäshamn och Kapellskär är det inga förändringar i prognosen jämfört med budget.

Avskrivningar

Avskrivningarna ökar markant och det beror på att vi under året börjar skriva av Värta-terminalen. Den genomsnittliga avskrivningstiden för byggnaden beräknas till 35 år.

Drift & Underhåll

Värtaterminalens öppnande påverkar även driftkostnaderna. Den gamla terminalen hanterades helt av Tallink Silja. Den nya terminalen kommer att vara en öppen terminal och förvaltas av Stockholms Hamnar. Det blir ökade kostnader som kompenseras av ökade intäkter. Underhållet beräknas ligga på budgeterad nivå under året.

Fastigheter – koncernen, Mkr

	P1 2016	Budget 2016	Utfall 2015
Lokalhyror	167,7	165,3	166,2
Arrenden	48,9	46,1	47,6
Serviceintäkter (inkl el)	8,7	8,2	7,4
Koncernjusteringar*	-3,2	-3,2	-3,2
Summa intäkter Fastighet	222,1	216,4	218,1
Drift (inkl el)	-42,4	-38,0	-39,0
Underhåll	-22,1	-22,2	-18,7
Kostnader arrenden	-18,0	-18,0	-18,0
Avskrivningar	-72,9	-66,6	-67,1
Personalkostnad	-15,6	-17,0	-14,7
Koncernjusteringar*	3,2	3,2	3,2
Summa kostnader fastighet	-167,9	-158,5	-154,2
Resultat fastighet	54,2	57,9	63,8
Marginal	24%	27%	29%

*Arrendeavtal mellan Stockholms Hamn och Kapellskärs Hamn

Ekonomisk översikt tertial 1

Koncernen – utfall per 2016-04-30

Rörelsens intäkter

Koncernen Stockholms Hamns omsättning under årets fyra första månader uppgick till 220 Mkr. Ökningen med elva Mkr jämfört med föregående år (209 Mkr) beror främst på ökade intäkter för hamnavgifter, till följd tack vare ökade godsvolymer. Även intäkterna inom resultatområdet Fastighet ökar på grund av några nya avtal. Vakansgraden ligger på den låga nivån två procent.

Rörelsens kostnader

Rörelsens kostnader per april 2016 uppgick till 181 Mkr (183 Mkr). Jämfört med budget är kostnaderna lägre för både underhåll och drift, såväl som för personal och avskrivningar. Det är främst periodiseringsskäl till avvikelserna för tertialet. För helåret ligger prognosen nära budget.

Resultat efter finansnetto

Resultat efter finansnetto uppgår till 28 Mkr (13 Mkr) efter årets första tertial. Med totalt lägre kostnader än de budgeterade ligger rörelseresultatet över den budgeterade förlusten på fyra Mkr.

Projekt och investeringar

De totala bruttoinvesteringarna i byggnader, anläggningar och inventarier uppgick under perioden till 307 Mkr. Budgeten för helåret är 1 304 Mkr. De största investeringsutgifterna finns i Värtapiren och utvecklingsprojekt Kapellskärs Hamn.

Finansiering och kassaflöde

Nettouplåningen uppgick i april 2016 till 2 275 Mkr, att jämföra med ingående balans vid årets början om 2 350 Mkr. Det är en minskning med 75 Mkr sedan årsskiftet. Minskningen beror på att den 4 januari skedde en stor reglering av fordran på Exploateringskontoret. För helåret ligger budgeten på en upplåning om 3 152 Mkr. Den genomsnittliga räntan på den totala skuldportföljen uppgick till 1,5 procent för perioden vilket kan jämföras med 2,3 procent för motsvarande period 2014.

Personal

Genomsnittliga antalet årsarbetare i koncernen uppgick under perioden till 156 (147).

ILS

ILS-indikatorerna redovisas och kommenteras i separat bilaga.

Resultaträkningar, Mkr

	Koncernen		Moderbolaget	
	2016 jan-april	2015 jan-april	2016 jan-april	2015 jan-april
Rörelsens intäkter	220	209	197	186
Summa rörelsens intäkter	220	209	197	186
Underhåll	-20	-28	-20	-27
Driftkostnader	-81	-81	-77	-77
Personalkostnader	-45	-41	-41	-37
Avskrivningar	-36	-34	-33	-32
Summa rörelsens kostnader	-181	-183	-171	-173
Rörelseresultat	39	25	26	13
<i>Finansiella intäkter och kostnader</i>				
Ränteintäkter	0	0	5	2
Räntekostnader	-11	-12	-11	-12
Resultat efter finansiella poster	28	13	21	3
Skatt	-6	-3	-5	-1
Resultat efter skatt	22	10	16	2

Balansräkningar, Mkr

Koncernen	2016-04-30	2015-12-31
Anläggningstillgångar	3 211	2 935
Omsättningstillgångar	191	586
Summa tillgångar	3 402	3 521
Eget kapital	720	699
Minoritetsintresse	21	21
Avsättningar	18	12
Kortfristiga skulder	2 643	2 790
Summa eget kapital och skulder	3 402	3 521

Prognos 1 2016

Koncernen

	2016 Prognos 1	2016 Budget	2015 Ufall	2014 Ufall	2013 Utfall
Volymer					
Omsättning, Mkr	754	738	728	713	724
Förändring, %	2	1	2	-2	3
Godsomsättning, milj ton					
Passagerare, milj	11,6	11,6	11,6	11,6	12,1
Investeringar, Mkr	1 120	1 304	722	532	438
Lönsamhet i rörelsen					
Resultat efter finansiella int o kost, Mkr	90	94	105	108	106
Vinstmarginal, %	12	13	14	15	15
Avkastning					
Avkastning totalt kapital, %	3,3	3,7	5,0	6,0	7,0
Balansomslutning, Mkr	4 166	4 460	3 521	2 481	1 896
Finansiell ställning					
Nettoupplåning, Mkr	2 575	3 152	2 349	1 494	1 134
Synlig soliditet, %	19	18	20	26	27
Självfinansieringsgrad, %	21	14	32	40	48
Personal					
Medeltal anställda	159	156	155	160	143
Omsättning per anst, Mkr	4,7	4,7	5	4	5
Lönekostnad/omsättning, %	20	19	19	18	17

Resultaträkningar, Mkr

	Koncernen			Moderbolaget		
	2016 Prognos 1	2016 Budget	2015 Utfall	2016 Prognos 1	2016 Budget	2015 Utfall
Rörelsens intäkter	754	739	728	678	663	652
Summa rörelsens intäkter	754	739	728	678	663	652
Underhåll	-84	-81	-82	-81	-73	-80
Drifkostnader	-268	-263	-257	-259	-253	-250
Personalkostnader	-148	-142	-136	-135	-130	-125
Avskrivningar	-126	-111	-111	-110	-103	-101
Summa rörelsens kostnader	-626	-597	-586	-585	-559	-556
Rörelseresultat	128	142	142	93	104	96
<i>Finansiella intäkter och kostnader</i>						
Ränteintäkter	0	0	0	16	14	7
Räntekostnader	-38	-48	-37	-38	-48	-37
Resultat efter finansiella pos	90	94	105	71	70	66
Lämnade koncernbidrag	0	0	-9	0	0	-9
Ack överavskrivningar	0	0	0	0	0	15
Skatt	-20	-21	-22	-16	-15	-17
Resultat efter skatt	70	73	74	55	55	55

Totalt beräknas koncernens omsättning enligt prognos 1 uppgå till 754 Mkr, vilket är 15 Mkr högre än budget och 26 Mkr mer än 2015.

Både resultatområdena Sjöfart och Fastighet uppvisar ökade intäkter jämfört med budget. På sjöfartssidan ökar intäkterna med tio Mkr jämfört med budget. Omsättningsökningen är jämnt fördelad på hamnavgifter, hanteringstjänster och ökad debitering av el och vatten. Trots en något lägre prognos för godsvolymer så ökar Hamnens hanteringsintäkter. Det är främst i Containerterminalen och i Nynäshamn som ökningen sker. Passagerarvolymer förväntas vara oförändrade mot budget.

För verksamhetsområdet Fastigheter ökar intäkterna med sex Mkr mot budget och med fyra Mkr jämfört med 2015. Förändringen avser ej budgeterade intäkter i nya Värtaterminalen och nya arrendeintäkter.

Resultatet efter finansiella poster är beräknat till 90 Mkr. Det är något lägre än budgeten, 94 Mkr.

För att iordningställa en ny uppställningsyta i Kapellskär har underhållsbudgeten ökat med drygt fyra Mkr. I övrigt ligger det planerade underhållet, i stora drag, kvar enligt budgeten.

Den ökade omsättningen drar också med sig högre driftkostnader. Ökningen uppgår till knappt fem Mkr. Det är främst en ökad insats vid driftsättningen av Värtaterminalen, något som också påverkar personalkostnaderna. Dessutom belastas personalkostnaderna med ett ej reserverat pensionsåtagande, en kostnad som St Erik försäkring debiterat.

De nya anläggningarna i Värtan och Kapellskär tas i drift något tidigare än budgeterat, detta påverkar avskrivningarna som ökar med 15 Mkr mot den budgeterade nivån.

De totala investeringarna uppgår till 1 120 Mkr att jämföra med budgetens planerade investeringsnivå på 1 304 Mkr. Den minskade investeringsnivån beror främst på lägre utgifter i projekt Stockholm Norvik Hamn. Ser man på hela bruttolistan av projekt i prognosen så är det både projekt med minskade och ökade utgifter. I följande projekt är det en ökning utöver budget:

- Utvecklingsprojektet Värtan, förskjutning från 2015
- Nya stormpollare i Frihamnen & Masthamnen
- Strömmen, nya ankare & kättingar till mooring
- Hyresgäst MTG Plan 1, 500 kvm i magasin 3
- Bistro i nya Värtaterminalen
- Ny passagerargång i NH
- Effektivisering av ytor för utrikestrafiken i NH

I början av 2016 skedde en stor reglering av fordran på Exploateringskontoret för det gemensamma Värtaprojektet. Regleringen var på 350 Mkr (exklusive moms). Tillsammans med en lägre investeringsnivå gör det att utestående checkräkningsskuld inte når upp till budget. Prognostiserad checkräkningsskuld per 31/12 är 2 575 Mkr, att jämföra med budgeten på 3 152 Mkr och utfallet för 2015 på 2 349 kr. Detta påverkar också räntekostnaden positivt. Den är tio Mkr lägre än budget.

För dotterbolaget Kapellskärs Hamn AB beräknas soliditeten understiga 25 procent vid utgången av 2016. I enlighet med det avtal som upprättats 2012-11-28 kommer delägarna att behöva skjuta till kapital. Det sker genom koncernbidrag från Stockholms Hamn AB och som aktieägartillskott från Norrtälje kommun.

Genomsnittliga antalet årsarbetare beräknas uppgå till 159 (155) personer för 2016.

Riksdagen beslutade i slutet av år 2012 om begränsningar för avdrag gällande koncern-interna räntor. Skatteverket har efter beslutet kommit ut med skriftliga ställningstaganden där verket tydliggör sina bedömningar av hur begränsningarna ska tolkas. I avvaktan på ett definitivt ställningstagande från Skatteverket har räntekostnaderna i Stockholms Hamn AB till fullo bedömts vara avdragsgilla i prognosen. Om räntan skulle bedömmas till att vara ej avdragsgill kommer Stockholm Hamns AB att behöva betala cirka åtta Mkr mer i skatt och därmed få ett sämre resultat.